

Zobozdravnik dr. Franc Martin specialist za zobne in ustne bolezni

Maribor, Slovenska 9 zopet ordinira

Jarenina. Katoliško prosvetno društvo v Jarenini ponovi v nedeljo po večernicah (14. septembra) vojno žaloigro »Stilmonski župan«. Vsi iskreno vabljeni.

Veržej. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 21. septembra Misijonski dan. Dopoldne sveta maša in skupno sveto obhajilo za misijone. Popoldne pa v Marijanišču misijonska prireditev z govorom in igrami: »Umišmo zamorčka« in »Moderno suženjstvo«. Vabimo k obilni udeležbi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Tomažu priredi dne 21. septembra popoldne ob 3. uri v Društvenem domu veliko tombolo. Pripravljenih je mnogo lepih in primernih dobikov. Čisti dobitek je namenjen v korist Društvenega doma. K obilni udeležbi ste iskreno vabljeni domačini in sosedje!

Zgornja Polskava. Naš cerkveni pevski zbor priredi skupno z izobraževanim društvom, dne 14. septembra ob treh popoldan po večernicah v dvorani g. Kac v Zgornji Polskavi krasno igro s petjem, ljudsko opero »Mlada Breda« v dveh dejanjih. Poljskavčani in sosedje, pridite, da vidite to lepo do solz ganljivo igro in se našim vrlim pevcem za njihovo vztrajno požrtvovalnost in delavnost oddolžite.

Vabilo na izredni občni zbor hranilnice in posojilnice na Zgornji Polskavi, ki se vrši dne 21. septembra 1930 v posojilnični pisarni v Zgornji Polskavi števil. 29. Dnevni red: 1. Predlog določi člana 67. točke 7 zakona o neposrednih davkih. 2. Slučajnosti. 1127

Lepo posestvo na prodaj, zidana hiša z gospodarskim poslopjem, približno osem orolov zemlje. Naslov v upravi lista. 1128

Glasovir-pianino ali harmonium, dobro ohranjen, kupim takoj. Mulej, organist, Pištanj. 1117

Drva, 1000 kubik metrov, bukova kalana in okrogla na prodaj. Kje, pove Franc Čakš, posestnik, Virovec, pošta Pristava, postaja Mestinje. 1114

Na prodaj koleselj in enšpaner v Razvanju št. 28, Maribor. 1118

St. Peter pri Mariboru. Na Ponikvo, na kraj, kjer je tekla zibelka največjemu možu slovenskega naroda A. M. Slomšku, priredi zadnjo nedeljo tekočega meseca izlet prosvetno društvo »Skala«. Odhod z jutranjim vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 5.30, tako da smo okrog 7. ure zjutraj že na Ponikvi. Kdor se želi pridružiti, naj se prijavi pri odbornikih prosvetnega društva. — Potreben dež nam je zopet namočil naša polja. Toče smo hvala Bogu za letošje še bili obvarovani. — Krojaško delavnico je otvoril v novi hiši g. Sandeja g. Kurink Edvard iz St. Lenarta v Slov. goricah.

Sv. Urban pri Ptuj. Dne 21. septembra se je vršila slovesna blagoslovitev nove motorne brizgalne v Desencih za okolico Sv. Urban pri Ptuj. Med številnimi obiskovalci od blizu in daleč, je posetilo prireditev tudi več oddelčnih gostov, kakor sreski načelnik g. dr. Mahnič, banaki svetnik g. dr. Senčar in drugi. Za botro brizgalni je bila gđna. Kristina Čeh iz Ločica. Po blagoslovlitvi je imel domači g. župnik pomenljiv govor, katerega bi se naj društvo držalo, da bi res ustrezalo dobrodelnemu namenu. Cela prireditev je potekla povsem mirno ter se društvo vsem obiskovalcem najiskrenejše zahvaljuje. Odbor.

Ljutomer. Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljutomeru vlijudno vabi svoje člane in vse prijatelje sadjarstva na predavanje, ki se vrši v nedeljo, dne 21. septembra po osmi sv. maši v šestem razredu deške osnovne šole v Ljutomeru. Govoril bo znan kmetijski referent g. Jos. Zupanc iz Ptuja o jesenskem opravi v drevesnicah in sadovnjakih. Po predavanju ogledovanje društvene drevnice. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zabukovje. Najstarejši mož v Zabukovju je umrl dne 5. septembra tega leta, in sicer 88 letni Andrej Zvegljč. Stanoval je pri zabukovski podružnici sv. Jurij v Trnovi. Bil je več let zvonar, priljubljeni knjigovez in kipar. Pred več leti je izdelal krasna oltarja jurklosterski podružnici Sv. Trojice. In mnogo, mnogo drugih. Blag mu spomin!

Podčetrtek. Prihaja čas naročitve sadnega drevja. Naročajo drevesa le pri priznanih drevsničarjih, ne pa od ljudi, ki po sejmih prodajajo drevesa, da ne bomo prej ali slej iz enega ali drugega vzroka obžalovali! Kmetovalcem te in sosednih občin preskrbuje že leta semkaj sadno drevje tukajšnji upravitelj g. Karel Kobalč, kateri naročuje od bratov Ivana in Vinko Dolinška, priznanih drevsničarjev v Kamnici pri Mariboru in v Črešnjevcu pri Selnici ob Dravi. Po njegovem prizadevanju je že došlo mnogo sadnega drevja v naše kraje, za kar pa ne terja nikakršnega dobika. Drevesa so lepa ter dobro uspevajo. Hvaležni smo g. upravitelju šole, ki teoretično in praktično navaža mladino in odrasle k umnemu sadjarstvu, sam pa nudi v sadjarstvu lep vzgled na svojem posestvu. Le tako naprej v korist ljudstva v tej važni panogi gospodarstva.

Planina pri Sevnici. Avtobus, ki je vozil s Planine v Sevnico pošto in potnike, se je v nedeljo, dne 31. avgusta zjutraj preobrnil. Šofer se je s šipami obrezal kakor tudi ena gospa in fantek. Poškodbe niso bile hude. Zdravnik je kmalu prišel iz Sevnice ter je ponesrečencem obvezal rane. Šest drugih potnikov je odneslo zdravo kožo. Le voz se je močno poškodoval. Nekaj časa bo treba počakati, da šofer ozdravi in da bodo avtomobil popravili, potem pa bo zopet živahna vožnja v občino Planina.

Vuhred. (Ubili se je.) Dne 4. septembra se je vračal popoldne nekoliko vinjen čevljar Jakob Vizjak iz Vuhreda po cesti ob potoku Vuhreščica proti domu. Že zaradi obilne pijače in slabe hrane oslabil in tudi star okrog 70 let, se je v bližini Mravljakove žage prekučnil čez cesto dol proti potoku in si pri tem zlomil vrat, da je kmalu za tem izdihnil. Resen opomin vsem, treznosti!

Sv. Križ pri Dravogradu. Delavski tabor pri Sv. Križu v nedeljo, dne 7. septembra je uspel zelo dobro. Poleg kmečkega ljudstva je prišlo dovolj število delavcev iz Dravske, Mažške in Mislinjske doline. G. prof. dr. J. Jeraj iz Maribora je v vznesenem cerkvenem govoru podal delavcem tri rože na pot v življenje. Pri peti maši je ubrano prepeval pevski zbor šoštanjski, tako tudi po končanem zborovanju zunaj na prostem pod lipo. Na taboru so nastopili trije govorniki: g. I. Kugovnik iz Prevalj, g. prof. Ivan Prijatelj in g. Joško Rozman iz Maribora. Na svidenje prihodnje leto! Sv. Križ je najprimernejša točka za podobne prireditve v srezo Dravograd.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodilj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Se danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškova trg 20.

Gradcu. Že je videl Schlossberg, že je hotel čez most, da pride v mesto. Toda glej, naenkrat stopi pred njega njegova soproga, ki je bivala tiste dni na Dunaju. Bila je v črni obleki, in lasje so se ji vsipali v neredu po tilniku. V obrazu je bila ne navadno blede, oči so bile rdeče obrobene od joka ter ga gledale otožno in zopet proseče. V trenutku, ko je hotel stopiti s konjem na most, je dvignila roke, jih sklenila ter rekla: Ivan Erazem Tatenbah, moj ljubi soprog, stoji! Niti koraka ne dalje! Preti ti nesreča, varuj se zanj, ki ti jih nastavlja! Še je čas, da se rešiš, obrni se!

Grof Tatenbah jo gleda nekaj časa, nazadnje se nasmije ter jezdi dalje. Slišal je še, kako je soproga bridko zaihtela. Nato se je zbudil.

Bil je že dan.

»Neumne sanje,« tako se je tolažil, »vedno isti očitki moje soproge, še v spanju mi ne da miru.«

Tekom dneva so se vršile priprave za odhod v Gradec. Grof Tatenbah je še pojezdil v Rače, da preišče vse, ali morda ne bi kje našel pogrešane pisma. Toda vse iskanje je bilo zaman.

Vznemirjen in slabe volje se je vrnil v Freihau.

Na vse zgodaj je odjezdil v Gradec v sprem-

stvu svojega strežaja in hlapca, ki je vodil še enega konja s seboj za slučaj, če bi vranec, na katerem je jezdil grof Tatenbah, opešal.

Bližal se je mestu. Videle so se že prve hiše, od daleč je bilo slišati zvonjenje velikega zvonu na Schlossbergu. Nehote se je grof Tatenbah spomnil sanj v pretekli noči. Neki notranji glas mu je rekel: Vrnj se, drugače te zadene poguba!

Konj se mu ustavi, kakor da ne bi hotel iti dalje. On pa ga sune z ostrogami, da poskoči ter zdirja naprej.

Grof Tatenbah se je v tem trenutku spomnil tiste lepe podobe, ki jo je videl v oni bajni noči v vedeževalkini koči. Na krasnem konju sedi, ogrnjen v vojvodski plašč, na glavi ponosni vojvodski klobuk. Pred njim je lepa štajerska dežela, in mnogobrojna množica se mu klanja ter mu kliče: Živel grof celjski, živel vojvoda štajerski! Na belcu pridirja gor po hribu ponosna gospa v najlepši opravi, z eno roko drži uzde rezgajočega konja, v drugi pa vihti venec zmage ter vzklika: Živel junak, ki si ostal stanovit na našo stvar, sprejmi sedaj plačilo! Z ljubkim nasmehom se mu bliža ponosna gospa — grofica Zrinjska.

Remšnik. Kupujte srečke za loterijo pri Sv. Pankraciju, ki se vrši na lepo nedeljo tam, to je letos dne 12. oktobra. Ne izgovarjajte se, da nič ne zadenete, da ni denarja itd., saj pet dinarjev zmoreda za lepo cerkvico in krasne naše meje. Dobitkov je že mnogo, vendar se še marljivo nabirajo do časa žrebanja. Opomni se vsak, ki prodaja srečke, da bo vsaka neveljavna, ki ne bo plačana do začetka žrebanja. Sreček je še dovolj na razpolago.

Marenberg. Cerkev sv. Janeza Nepomuka pri Marenbergu se prenovi z državno podporo. Baje mora biti delo še pred zimo končano, sicer se ne nakaže delež letošnjega banskega proračuna. Zakaj naenkrat taka naglica? Naglost ni nikoli kaj prida, pravi pregovor. Prenovitev naj velja za več desetletij, a z ozirom na pozni letni čas in morebitne vremenske neprilike je trpežnost zidarstva del pri tako monumentalni stavbi zelo na tehtnici. Počakati do spomladi.

Št. Peter pri Mariboru. Z elektrifikacijo še neelektrificiranega dela občine Pobrežje se prične letos. Kaj ko bi se malo pobrigali in pričeli misliti na elektrifikacijo tudi Zerkovčani, najbližji sosedje Pobrežja, saj bi zanje prišla elektrifikacija znatno ceneje, kot pa za nas Šentpeterčane, ki si tudi želimo elektrike, pa smo pravzaprav navezani na naše sosede onkraj Drave, to je na Zerkovčane, ker je napeljava ob levem bregu Drave — glavna ovira je Meljski hrib — skoraj nemogoča. — Tudi letos, kot običajno, so bili grobovi naših rajnih na Malo Gosposnico lepo okrašeni, pa ne vsi. Šentpeterčani, zanemarjeni in pozabljeni grobovi so glasni in javni očitki pozabljene ljubezni. — Romarjev se je letos zbralo v ljubki cerkvi M. B. na Gorci veliko. Poživljeni in utrjeni v veri so se veselili vračali domov. — Deška osnovna šola se razširi v štirirazrednico. Ker primanjkuje prostorov v deški šoli, se bo en razred namestil v dekliški šoli. Zato bo pa potrebna zopet ena nova učna moč. Da se ne zvišajo izdatki občine, bi bilo najumestneje, da prevzamejo pouk v enem razredu deške šole šolske sestre, ki so splošno znane kot izvrstne vzgojiteljice naše mladine in ki vodijo že nad šestdeset let v vsestransko zadovoljnost dekliško šolo.

Sv. Trojica v Slov. gor. V našem trgu počasi, pa zato bolj gotovo vsestransko napredujemo. Tako so se trški občinski očetje zedinili v tem, da se popravi cesta, ki vodi od trga proti pokopališču. Bila je to res jako pametna odločitev. Po nekoliko daljšem deževju je namreč bilo ondi navadno tako blato, da smo se bali, če ne bomo zdaj in zdaj s kakim mrličem ostali v blatu. No, sedaj je pa tudi ta nevarnost odstranjena. — Zadnje tedne smo lahko videli, kako so po spodnjem delu trga v jarku ležali brzozjavni drogi. Ti drogi so se lepega dne postavili pokonci kakor vojniki in sedaj služijo k telefonski zvezi našega trga z ostalim svetom. Nabavil si je telefon naš trgovec gospod Dreč ter je stal precej lepo vsotico 10 tisoč dinarjev. — Sedaj bi nam bila potrebna še električna razsvetljava. Vendar na to še sedaj ne mislimo bogve kako resno. Pa potrpežljivo počakajmo še toliko časa, da bo prišel odnekod kdo s kakimi dobrimi, ne predragimi in izvedljivimi načrti za elektrifikacijo Slov. goric. In tedaj bo pa gotovo tudi iz te moke prišlo kaj kruha. — Zadnje tedne ljudje prav pridno vozijo boljše vrste jabolk v trg na prodaj. Kupujejo se kar na štirih krajih in imajo lepo ceno. Druga jabolka se pa meljejo ter se dela tukla in jesih, kar je tudi velike važnosti v vsakdanjem življenju.

Negovska vas pri Gornji Radgoni. V nedeljo, dne 31. avgusta se je zbralo več fantov pri posestniku Jakobu Pavliču, ki toči ter prodaja sadjeveč. Med drugimi se bili tudi

fantje: Alojzij Veberič iz Negovskega vrha, mizarški pomočnik Alojzij Klobasa, Ludovik Matela iz Gočeve in posestniški sin Anton Klobasa iz Kumove. Klobasa je odšel na prireditve k Sv. Benediktu, ostali so pili dalje. Med Matelom in Veberičem je prišlo do prekanja. Veberič je odšel domov. Matela je vasoval in Klobasa se je sprehajal. Ko sta hotela oba oditi, sta bila oddana iz zasede dva strela. Prvi je zadal Ludvika Matelo v levo stran prsi, drugi pa Antona Klobaso v trebuh. Oba ranjenca se zdravita v mariborski bolnici, zagonetni napad preiskujejo orožniki.

Polenšak pri Ptuj. Zadnje nedeljo popoldan se je vil dolg žalni sprevod na naše pokopališče. K zadnjemu počitku smo nesli daleč na okoli poznatega moža Franca Vršič iz Polenšak. Imamo pač zapisati, da že dolgo časa Polenšak ni videl tako ogromnega števila pogrebcev, kakor jih je spremljalo rajn. Franclo ob udeležbi dveh č. gg. duhovnikov ter cele župnije. Pa saj je bil mož, kakršnih nam vedno primanjkuje; skoz in skoz prepojen z živo vero in ljubeznijo do Boga in Marije. Pač menda ni bilo tako težke poti, da bi rajni ne šel vsako nedeljo tudi popoldan k večernicam. Čeprav je štel nad 70 let, je vedno prihajal še svežega duha ter krepkih korakov in je tudi pogosto pristopal k mizi Gospodovi. Bil je v Apostolstvu moč. Vedno je bil na razpolago kot izvrsten zidar pri vseh cerkvenih popravilih. Ob vseh slovesnih procesijah je bil stalni nositelj svetiljke. Bil je mož miroljubnosti, ponižnosti. Z vsakim v občevarju prijazen, odkritosrčen in dosleden. Ljubil je mir med svojimi sosedi. Sosedskega sovraštva in prepira ni poznal; zato tudi ni imel nobenega sovražnika. Lepa je bila edinstvo in složnost med otroci in očetom — žena mu je umrla v vojnem času. Navajal je vse k lepemu življenju, k molitvi, delu in trpljenju. Njegova hiša je bila dom miru, v katero ni imel dostopa nikdar noben slab časopis, pač pa dolga leta stalno zahaja Slov. Gospodar, kar upamo, da bo tudi vnaprej. Svojčas je imel tudi različne funkcije pri domači posojilnici in občini. Kratko rečeno, bil je ljub sosed, dober in zvest prijatelj in vzor moža. Zato ni čuda, ako je ob zvoku zemlje na krsto se osolžilo marsikatero oko. Tebi, dragi France, pa naj po težkem zemeljskem trpljenju zasiže luč večnega življenja; tvoja duša naj se raduje večno nebeškega veselja. Od tam naj prihaja tolažba in svet mir med Tvoje osirotele otroke, katerim ob tej priliki in prebriski izgubi izrekamo globoko in iskreno sožalje.

Starl trg pri Slovenjgradcu. V ponedeljek, dne 2. septembra je sklenil zakon vrli mladenci Ivan Radšel iz že znane rodbine Radšel-Lavpahar v Pamečah z dobro mladenko Marijo Prednik iz obče spoštovane Prednikove hiše pri Sv. Urbanu v Starem trgu pri podružnici Sv. Urbana. Ganljivo je bilo, ko so se nevestine tovarišice iz Marijine družbe v

cerkvi poslovile od svoje drage prijateljice. Na gostiji se je za škofijsko semenišče v Mariboru nabrala lepa vsota 401 Din. Bog daj mlademu paru na pot življenja mnogo sreče!

Konjice. Dan veselja je bil pri nas za celo nadžupnijo konjiško, posebno pa za prijazno vas Breg, ko je bila slovesno blagoslovljena kapela na Bregu, posvečena brezmadežni Devici Mariji. Postavila jo je v božjo čast rodbina Hrenova. Slovesno jo je blagoslovil ml. gospod arhidijakon konjiški ob asistenci dveh č. gg. duhovnikov. Od vseh strani so hiteli ta dan verniki, da prvič počastijo brezmadežno Devico. Ta dan nam bo ostal za vedno v najlepšem spominu.

Vojnik. Prizadetim staršem, ki imajo ali bodo imeli svoje otroke v meščanski šoli v Vojniku, javljamo, da z odlokom ministrstva prosvete in kraljeve banske uprave odsej — s šolskim letom 1930/31 — ne bo treba več plačevati visoke šolnine. — Ravnateljstvo.

Žalec. Dne 3. septembra tega leta smo izročili materi zemlji telesne ostanke moža, ki je bil po svojem poklicu sicer priprost kmet, toda užival je velik ugled ne le v svoji domači župniji, temveč tudi daleč naokrog; bil je Fran Turnšek, posestnik na Gorici, občina Petrovča. Ko je prevzel po svojem očetu precej obširno kmetijo, je začel v svojih prostih urah prebirati živinozdravniške knjige in si pridobil v živinozdravništvu precejšnje znanje, tako da so ga upoštevali tudi živinozdravniki po poklicu. Od blizu in daleč se prihajali ljudje, ki jim je zbolelo kako živinče, so vpraševali g. Turnška za svet in ga prosili pomoči. Vsakemu je rad pomagal, kolikor je mogel in znal. Bil je pa tudi drugače razumen mož, kar spričuje to, da je bil 43 let občinski odbornik. Svoje otroke je krščansko vzgojil, eden izmed njih je bil, pater Emanuel, v kapucinskem redu. Pred več leti se ga je lotila sladkorna bolezen, zoper katero je iskal pomoči pri mnogih zdravnikih in jo skušal odpraviti z različnimi domačimi sredstvi, toda zopet in zopet se je pojavila. Moral je v bolnico, kjer so mu odrezali desno nogo, da bi mu rešili življenje. Toda njegove ure so bile štete; Dne 1. septembra je podlegel bolezni v 72 letu svojega življenja. Kako je bil rajni spoštovan in priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležila velika množica ljudi. Prečastiti duhovščini, zlasti gg. Vavčaviku, župniku iz Gotovelj, Lukmanu, kateheti v Celju, gasilnemu društvu iz Arjevasi, vsem prijateljem in znancem rajnega g. Turnška izrekamo najtoplejšo zahvalo za častno spremstvo, gasilnemu društvu v Žalcu se zahvaljujemo za prevoz telesnih ostankov rajnega iz Celja na Gorico in z Gorice na mirovdvor v Žalcu, vsem darovalcem vencev, zlasti pa še g. Krajncu in g. Kopriva za prekrasno in tolažilne besede na domu in ob odprtem grobu, končno vsem, ki so nam izrazili ob prebriski izgubi dobrega očeta svoje sožalje, naj bode ljubi Bog obilni plačnik. Počivaj v Gospodu, blaga duša, Večni ti daj kraj miru in hladu!

Poljčane. Dne 1. septembra tega leta se je — brez dvoma v dušni zmedenosti — obesil v gozdu na Boču četrť ure od doma, obče spoštovani posestnik Alojzij Lešnik v starosti 53 let. Bil je skrben oče, dober gospodar in ljubezniv mož svoji ženi. Že več dni je bil nekako pohit in klavnen; toda tožil ni o ničemer. Dne 1. tega meseca je šel nosit listje iz gozda; vrnil se je okoli osme ure z listjem, a je hitro zopet odšel v gozd. Ker ga ni bilo celi dan več nazaj, ga je šel njegov dorasli sin iskat ter ga je slednjič našel v skritem, zatilju obešenega; nedaleč proč je bil koš in na koš nataknjena kapa. Ker je bil res krščanski mož, ki je vestno izpolnjeval verske dolžnosti, je brez dvoma storil svoje dejanje v dušni zmedenosti. Bog mu bodi milostljiv sodnik ter potolaži njegovo dobro družino!

Trbovlje. Prav zanimiv slučaj pasje zvestobe svojemu gospodarju se je te dni zgodil

Splošno se govori, da bo daleč okrog znani trgovec ANTON MACUN v Mariboru, Gosposka ulica 10 podrli hišo, kjer bode stavil v prihodnjem letu novo poslopje s svetlim prodajalnim lokalom ter z velikimi izlozhami. Radi tega je prisiljen, da odda veliko blaga, ki ga ima sedaj v zalogi. Cenjenim čitateljem in prijateljem našega lista se nudi sedaj ugodna prilika, da si nakupijo raznega blaga po jako nizki ceni. Taka prilika je redka. Pozkusite! Opozori se na oglas.

posestniku Alojziju Cestniku v Knezdolu. Ta ima precej obširno posestvo, zato pa mu tudi večkrat, posebno ob poletnem času, primanjkuje delovnih moči. Primoran je bil radi tega, ker so bili vsi drugi zaposleni pri drugem delu, napreči konje in hiteti na travnik po otavo, ker se je pripravljalo k dežju. Voz je bil kmalu naložen. Požene in je tudi sam upiral, kjer je bilo treba. Na nekem mestu pa mož ni bil vozu kos. Voz se je prevrnil na gospodarja, da je samo nekoliko glave gledalo izpod voza. Bal se je, da bi konji potegnili. Z zadnjimi močmi je zaklical na pomoč in potem omedlel. Njegov pes se je pri tem zagnal pred konje, na nje lajal in jih ni pustil potegniti. Zato so se zbegani konji obrnili na stran, pri tem se je voz še enkrat preobrnil in gospodar je tako bil prost. Na pomoč došli sosed Bizjak Gašpar se je moral psu umakniti, tako se je pes zagnjal v konje. Sosed je imel opravka samo še z nezvestnim gospodarjem, ki se je pa kmalu opomogel. Da ne more danes Cestnik svojega psa dovolj prehvaliti, se razume, ker, akoravno je bila pomoč hitro na mestu, bi se bil gospodar lahko pod vozom zadušil.

Trnjeva pot iznajditeljev.

Francoski listi so nedavno poročali o načrtu inženjerja Remy-a, ki je na prvi pogled res čuden, ki se mu pa vendar danes nihče ne bo smejal, češ, da je neizpeljiv. Že dolgo še čuti živa potreba, da bi se zgradila obalna železnica, ki bi vezala Egipt z južnoafriško kolonijo. Železnica je pa neizvedljiva zato, ker bi vsako progo v najkrajšem času zasul pesek. Remy je pa sedaj predložil črteže in proračune za zgradbo nekakega vrhemskega tunela v obliki cevi, skozi kateri bi tekla železnica. Pesek bi taki progi ne mogel škodovati. Kakor rečeno, je ta načrt navidezno skoraj smešen, a ljudje so se danes naučili spoštovanja pred tehniko in jim ne prihaja več na misel, da bi se novim zamislili, pa naj se zde še tako drzne, smejali.

Temu pa še ni dolgo tako in ni tako daleč za nami čas, ko so še učenjaki dokazovali popolno nezmožnost iznajdb, ki so danes v splošni rabi. Navedimo samo par zgledov!

Ko so prišli na dan prvi načrti o parnih strojih in železnicah, so znanstveni teoretiki najnatančneje »dokazovali«, da je trajno premikanje jeklenih koles po jeklenih tračnicah iz različnih razlogov docela nemogoče. Francoski fizik Bernoulli je celo dokazal, da je iz matematičnih razlogov vsako premikanje s pomočjo pare utopično — gola domišljija. Njegovo tostvarno spomenico je pariška akademija nagradila, toda malo let nato so stekle prve železnice.

Neki berlinski učenjak se je načrtu o železnicah posmehoval in razlaga, češ, da bi bil zračni pritisk ob zamisljeni brzini tako silen, da ga ne bi mogel prenesti ne človek ne žival. — Ko so avstrijskemu cesarju Ferdinandu I. predložili načrte za železniško progo, ki se je kasneje imenovala po njem, da bi jih odobril, je dejal: »Čemu neki železnico, ko niti poštne kočije niso vedno zasedene!«

Enako so se posmehovali parnim strojem za ladje in bencinskim motorjem. Angleški profesor James Lardner je v ob-

sežni razpravi dokazoval, da je misel, da bi s pomočjo pare vozili preko oceanov, enako nemogoča, kakor če bi jih hoteli preplavati. Točno dve leti kasneje, to je leta 1819., je prvi parnik »Savannah« preplul Atlantik. — Kar se tiče bencinskega motorja, so bili svareči glasovi izprva zelo umljudni, kajti prve poizkuse so iznajditelji zaradi »isplozij« plačali z življenjem. Še le polagoma se je posrečilo, motor zgraditi tako, da je bil sposoben za službo v praktičnem življenju.

Svetilni plin ima tudi svojega mučenika. Angleži so se iznajdbe Harry-a Murdoch-a hitro odklenili, zato so pa Parižani inženjerja Lebona, ki je hotel v Parizu uvesti plinsko razsvetljavo, kot sleparja — linčali (2. decembra 1804). Štirinajst let nato so v Parizu zažarele prve plinske svetilke. — S trnjem posuta je bila tudi pot iznajditelja plinske žarnice dr. Auer-Welsbacha. Ko se mu je leta 1885. prvi poizkus pred tehniko ponesrečil, ker je žarnica razpadla, so mlademu iznajditelju grozili, da ga ovadijo zaradi sleparstva. Dunajski ljudski pevci so kovali zasmehljive pesmi o »žareči nogavici«, dokler ni Auer slednjič leta 1891. našel prave kemične sestave, nakar je njegova plinska luč osvojila svet.

Ko je Benjamin Franklin leta 1740. iznašel strelovod, je žel splošen posmeh.

Svojo zgodbo ima fonograf. Dne 9. aprila 1877, je dr. de Mouzel pred pariško akademijo prvič izvajal poizkuse na Edisonovem fonografu. Komaj so se zaslišale prve besede iz fonografa, je skočil na oder profesor Bouillaud in vrgel de Mouzela z aparatom vred dol. Izjavil je, da se Mouzel iz akademičnega zbora norčuje, da je slepar, ki govori skozi trebuh in da ga je treba izročiti policiji. Izključeno je, je rekel, da bi kos kovine mogel posnemati plemeniti zvok človeškega glasu. Dejansko so Mouzela izključili iz akademije, dokler ni slednjič čez nekaj mesecev dospel nov Edisonov aparat, ki je učenim gospodom dokazal, da je stvar resnična.

O grofu Zeppelinu so pisali nemški listi še leta 1913., da »je Zeppelin togli sistem nemških možgan«, da je to največja tehnična zabloda v svetovni zgodovini, »tehnični nezmisel orjaških izmer« in podobno. Dobrodušnejši ljudje so kazali na starega grofa, češ: »To je norec, neki grof Zeppelin; dobri mož misli, da se zna po zraku voziti.« Dobrih 10 let nato se je dr. Eckener s »Zeppelinom« peljal okoli sveta.

Ženske mreže.

Ena najbolj prefriganih angleških špijonek v Haagu na Holandskem, središču antantinih vojnih špijонов, je bila brez dvoma Miss Boston. Kot danska grofica Dagmar Sørensen je marsikatero uslugo storila londonskemu »Intelligence Service« (glavni zavezniški protišpijonski urad). — Po veliki ofenzivi na Flandrskem so prišla v London obupna poročila. Nemci so izvohali 14 najbolj pogumnih antantinih agentov in jih postrelili. To je bila hujša zguba kot poraz celih divizij.

Par tednov po nemški ofenzivi je

angleški poslanik v Haagu priredil slajen ples. — Največjo pozornost v razkošnih dvoranah je vzbujala poslaničkova daljna sorodnica iz Irske, Grace Flaherty. Ni čuda, če se je mladi vojni ataše francoskega poslanštva, Julij Flobert, smrtno zaljubil v prelestno devojko. Tudi Gracin varuh je Julija hvalil, ker je drzni ataše večkrat prinesel dragocena poročila o nemških utrdbah v Kielu.

Nesreča za lepega Julija, da je bil zaljubljen in da je strastno igral. Ko je nekoč spet pri igri zgubil 10.000 goldinarjev, mu njegova bogata zaročenka ponudi svojo čekovno knjižico, naj se je posluži, če ji pove vso resnico.

»Kaj mislite?«

»Jaz sem Irka . . ., dam kri za irsko stvar in sovražim do smrti Anglijo in njene prijatelje.«

Zaljubljeni ataše je svoji oboževalki na kolenih razodel, da je eden glavnih nemških špijонов. Na zvite načine se je vtihotaplil do svojega mesta in ker je imel vse tajne listine v rokah, je lahko pošiljal nasprotnike na vislice. Povedal je še, da mora nemudoma v Bern na Švicarsko, kjer se sestane z glavnima svojima pomočnikoma.

»Ne zapustim te, Julij, ker sovražim tirane moje Irske . . .«

In tako sta oba prišla v Bern v neko kavarno. Tu sta že čakala eleganten gospod in mlada blondinka. Grace se je tu lahko prepričala, kako neverjetno natančno špijonsko organizacijo so imeli Nemci. Še hujše so pripravljali.

Elegantni gospod, Kerster po imenu, je izvil skatljavo svinčnikov tvrdke Conti, ki je bila v Švici zelo znana. — »Prihodnji mesec začnemo s tem,« je prišel. — Grace Flaherty so že šteli za svojo. — »V vsakem svinčniku je 15 gramov pikrita (najhujše razstrelivo).

»Treba je le svinčnikovo konico odломiti, zrak se spoji s pikritom in v pol ure je najhujša eksplozija tu. Tu je točen popis; nevarnosti ni nobene, ker najhujši sunek ne povzroči eksplozije. Jutri gremo v Como, da spravimo naše ljudi s temi svinčniki čez mejo.«

Drugo jutro sta že brnela pred elegantnim bernskim hotelom da avtomobila. Še predno je prišel šofer, si je Grace dala opraviti okoli motorjev. — Angleški konzul in obmejna stražnica v Chiasso je od Grace že izvedela, kdo se pelje.

Blizu meje je motor začel rahlo delovati. Komaj so prišli v Como v hotel.

Vsi štirje so kar žareli od sreče, da se jim vse tako lepo steče. Naslednjo noč so hoteli naprej. Ko vstanejo in sedejo v avto, motor ne vžge. Bela skorja je pokrila ves hladilnik. Irka bi znala za vzrok . . . Še bolj pa, kako da je naenkrat četa alpincev obkolila oba voza in čemu si je Kerstner pognal kroglo v črepinjo. Julij je z enim pogledom na svojo oboževanko vse spoznal. Še isti dan so ga ustrelili in s njim celo vrsto pomagačev, ki jih je zvala Grace, oziroma Miss Boston vjela v mreže.